

Marga Klompé: znanstvenica, političarka in zagovornica prikrajšanih (1912–1986)



Marga Klompé je bil znanstvenica in učiteljica, ki se je med drugo svetovno vojno pridružila nizozemskemu odporniškemu gibanju. Leta 1948 je postala članica nizozemskega parlamenta in bila ena od pogajalcev Splošne deklaracije Združenih narodov o človekovih pravicah.

Leta 1952 je postala prva ženska članica skupne skupščine Evropske skupnosti za premog in jeklo, predhodnice Evropskega parlamenta. V tej funkciji je sodelovala pri pripravi Rimske pogodbe. Leta 1956 je postala prva ženska ministrica v nizozemski vladi. Med njenimi dosežki je prva zakonodaja o univerzalnem socialnem varstvu.

Zgodnja leta

Margaretha Albertina Maria „Marga“ Klompé se je rodila 16. avgusta 1912 v mestu Arnhem na Nizozemskem. Bila je druga od petih otrok, ki so se rodili očetu Johannesu Klompétu, lastniku trgovine s pisarniški potrebščinami, ter materi Ursuli Verdug, nemški priseljenki prve generacije.

Ko je oče v 30. letih prejšnjega stoletja zbolel in izgubil podjetje, je to družino pahnilo v revščino. Te neposredne izkušnje z revščino so na Margo močno vplivale. Začela se je zavzemati za marginalne in zapostavljene skupine.

Leta 1929 se je bistra Marga vpisala na univerzo v Utrechtu, kjer je leta 1937 magistrirala. Med letoma 1932 in 1949 je poučevala kemijo in fiziko na visoki šoli za deklice Mater Dei v Nijmegenu ter leta 1941 doktorirala iz matematike in fizike. Leto za tem se je vpisala na študij medicine, ki pa ga je zaradi druge svetovne vojne morala prekiniti. Klompétova se je pridružila nizozemskemu odporniškemu gibanju, katerega je nato vodila in stekala široko mrežo ženskih prostovoljk.

Novi temelji za ženske v politiki

Po koncu vojne je Klompétova stopila v politične vode, kar v tistih časih za žensko ni bilo običajno. Kot članica katoliške ljudske stranke je avgusta 1948 postala članica spodnjega doma nizozemskega parlamenta. Klompétova je bila članica nizozemske delegacije pri Združenih narodih, kjer je delala za tretji odbor generalne skupščine ZN, pristojen za vprašanja človekovih pravic in humanitarna vprašanja. Sodelovala je pri pogajanjih o Splošni deklaraciji o človekovih pravicah.

Marga Klompé je bila prva ženska članica skupne skupščine Evropske skupnosti za premog in jeklo, predhodnice današnjega Evropskega parlamenta, ki je prvič zasedala leta 1952. Pred uvedbo neposrednih volitev leta 1979 so bili poslanke in poslanci delegati nacionalnih parlamentov. Leta 1955 je bila Klompétova imenovana v delovno skupino skupne skupščine, pristojne za izboljšanje izvajanja in razširitev pristojnosti Evropske skupnosti za premog in jeklo ter vzpostavitev enotnega trga, ki se je razširil zunaj sektorja premoga in jekla.

Leta 1956 je zapustila skupščino ter se pridružila nizozemski vladni koaliciji, ki jo je vodil predsednik vlade Willem Drees, in tako postala prva ministrica na Nizozemskem. Eden njenih največjih dosežkov kot ministrice za socialno delo je zakon o univerzalni pomoči, ki je nadomestil zakon za pomoč revnim. Zakonodaja, ki je začela veljati leta 1965, je uvedla univerzalno socialno zaščito. Klompétova si je prizadevala za premik od dobrodelnosti do državnega sistema socialne zaščite.

Pripravila je tudi zakon o domovih za ostarele za obravnavo izziva staranja v nizozemski družbi in zakon o stanovanjskih storitvah za podporo ljudem z nomadskim načinom življenja. Med letoma 1966 in 1971 je bila ministrica za kulturo, šport in socialno delo v vladi Pieta de Jonga. Leta 1971 je prejela naziv državne ministrice. Ta naziv se na Nizozemskem podeljuje zaslužnim politikom na koncu kariere.

Po koncu politične kariere se je Klompétova še naprej borila za mednarodno sodstvo in socialno odgovornost, vključno s kritiko apartheida v Južni Afriki. Klompétova je bila globoko verna. Papež Pavel VI. jo je imenoval za predsednico nizozemske komisije za pravosodje in mir. Bila je tudi soustanoviteljica unije katoliških diplomantk in službe katoliških prostovoljk.

Marga Klompé je uživala spoštovanje in velik ugled zaradi trdne vere, posluha za človeka in osebnega prepričanja. Po njej so imenovali številne ulice, šole in zdravstvene ustanove na Nizozemskem. Marga Klompé je umrla 28. oktobra 1986 v Haagu.